

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ครั้งนี้ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

ประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาคือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 13 คน และสมาชิกที่กู้ยืมเงินกองทุน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน

ผู้ศึกษาได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และได้แบบสอบถามคืนมาครบทั้งหมด จำนวน 63 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0 และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทีทดสอบ (t -test) ค่าเอฟ ทิส (F -test) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชากร พบว่า ประชากรที่ตอบแบบสอบถามเป็นสมาชิกกองทุน ร้อยละ 79.40 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.90 มีอายุ 36 – 40 ปี ร้อยละ 28.60 มีการศึกษาระดับปวช./ปวส./อนุปริญญา ร้อยละ 27.00 มีอาชีพหลักค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 30.20 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 3,000 - 5,000 บาท ร้อยละ 31.70 และมีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการ/สมาชิก 1 - 3 ปี ร้อยละ 96.80

2. การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

2.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดองค์กร การวางแผน การสั่งการ การควบคุม และการชักนำ รายละเอียดแต่ละด้านคือ

2.1.1 ด้านการวางแผน พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามอันดับแรก คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำทะเบียนประวัติของสมาชิกมีการวางแผนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียด และทำความเข้าใจกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

2.1.2 ด้านการจัดองค์กร พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามอันดับแรก คือ กองทุนหมู่บ้านมีการกำหนดบทลงโทษกับสมาชิกที่ไม่ส่งเงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนด กองทุนหมู่บ้านมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้อย่างชัดเจน และกองทุนมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ชัดเจน

2.1.3 ด้านการชักนำ พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามอันดับแรก คือ ประธานกองทุนหมู่บ้านเป็นที่ยอมรับนับถือในความเป็นผู้นำจากคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และกองทุนหมู่บ้านจัดให้มีการศึกษาดูงานการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จ

2.1.4 ด้านการควบคุม พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามอันดับแรก คือ ประธานกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบทำงานในหน้าที่ได้ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

ให้ความไว้วางใจประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการจัดทำบัญชีกองทุนหมู่บ้านมีการแจ้งข้อบัญญัติทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง

2.1.5 ด้านการสั่งการ พบว่า การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สามอันดับแรก คือ ประธานกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจในการควบคุมการดำเนินงานในกองทุนหมู่บ้านเพียงคนเดียว ประธานกองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ และประธานกองทุนหมู่บ้านมีการสร้างแรงจูงใจให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

3. ปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน พบว่า มีปัญหาด้านการวางแผนคือ การจัดประชุม ซึ่งแจ้งรายละเอียด และทำความเข้าใจกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน ยังไม่มีความครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ด้านการจัดองค์การ คือ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้ถึงแม้ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจะกำหนดกฎเกณฑ์ไว้อย่างชัดเจน ด้านการชักนำ คือ การชักชวนให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารงาน ด้านการควบคุม คือ กองทุนหมู่บ้านขาดการรายงานความก้าวหน้าและผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้กับและสมาชิกรับทราบในทุก ๆ เดือน และด้านการสั่งการ

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน พบว่า ด้านการวางแผน คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการจัดประชุม ซึ่งแจ้งรายละเอียด และทำความเข้าใจกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน ให้มีความครอบคลุมทั้งหมู่บ้าน ด้านการจัดองค์การ คือ คณะกรรมการควรมีการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ให้เป็นไปตามกฎข้อบังคับของกองทุนอย่างเคร่งครัด ด้านการชักนำ คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรจัดให้มีกิจกรรมการประชาสัมพันธ์หรือมีการเชิญชวนให้ชาวบ้านผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนเข้าร่วมสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ด้านการควบคุม คือ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรมีการรายงานความก้าวหน้าและผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายให้กับสมาชิกรับทราบในทุก ๆ เดือน และ ด้านการสั่งการ คือ การมอบหมายงานหรือการสั่งการของประธานกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งคณะกรรมการด้านต่าง ๆ ควรใช้การสั่งการที่เป็นลายลักษณ์อักษรสามารถใช้เป็นหลักฐาน อ้างอิงได้

5. ผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.2 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.3 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.4 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.5 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีอาชีพหลักต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.6 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5.7 คณะกรรมการและสมาชิกที่มีระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการ/สมาชิกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการศึกษา

การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้านการวางแผน พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำทะเบียนประวัติของสมาชิก มีการวางแผนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีการจัดประชุมชี้แจงรายละเอียดและทำความเข้าใจกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนการพิจารณาเงินกู้ให้แก่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านร่วมกันร่างระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนการใช้ประโยชน์เงินกองทุนในระยะ 3 – 5 ปีข้างหน้า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการวางแผนร่วมกันในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านต่าง ๆ กองทุนหมู่บ้านมีแผนงานรองรับการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านภายในระยะเวลา 5 – 10 ปีข้างหน้า และ มีการเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและเข้าร่วมประชุมและให้ความรู้ในการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ ลักษณะและความสำคัญของการบริหาร (กลม อัญชันภาติ, 2546 : 60 - 61) ที่ว่า การบริหารมีลักษณะเป็นกระบวนการ คือ การ

วางแผน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชุมพล จันปุ่ม (2547 : 51-52) ที่พบว่า ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพในการบริการจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง เขตอำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการจัดทำแผน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ด้านการจัดองค์การ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก กองทุนหมู่บ้านมีการกำหนดบทลงโทษกับสมาชิกที่ไม่ส่งเงินกู้ตามระยะเวลาที่กำหนด กองทุนหมู่บ้านมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้อย่างชัดเจน กองทุนมีกฎเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้ชัดเจน กองทุนมีการจัดทำบัญชีหรือทะเบียนเอกสารหลักฐานด้านการเงินอย่างชัดเจน กองทุนมีการจัดแบ่งงานและผู้รับผิดชอบด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน กองทุนหมู่บ้านมีการจัดประชุมประชาชน คณะกรรมการ และสมาชิก เพื่อสรุปผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านทุกเดือน กองทุนหมู่บ้านมีการจัดร่างระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก กองทุนมีการจัดระเบียบในการจัดเก็บเอกสาร หนังสือต่าง ๆ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้เข้าร่วมในการประชุมกองทุนอย่างสม่ำเสมอทุกครั้ง สมาชิกมีส่วนร่วมในการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเลือกเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ และกองทุนหมู่บ้านมีการจัดสรรรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ของสมาชิกอย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลลิค และ เออร์วิค (Luther Gulick & Lyndall Urwick, 1887 อ้างถึงใน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ, 2549 : 57) ที่ว่า การจัดองค์การ (O = Organizing) การจัดองค์การ ซึ่งในการศึกษาบางแห่งก็พิจารณารวมไปกับการปฏิบัติงานหรือวิธีการจัดการ (Management) ด้วยเรื่องการจัดแบ่งส่วนงานนี้จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน เช่น การจัดแบ่งงาน (Division of work) เป็น กรม กอง แผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพของงานหรือจัดตามลักษณะของงานเฉพาะอย่าง (Specialization) ก็ได้ นอกจากนี้อาจพิจารณาในแง่ของการควบคุม (Control) หรือพิจารณาในแง่หน่วยงาน (Organization) เช่น หน่วยงานหลัก (Line) หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) หรือบ้างก็เรียกเป็นหน่วยแนะนำหรือที่ปรึกษา และหน่วยงานช่วยเหลือหน่วยงานอนุกรม (Auxiliary) เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรพรธ น้อยสุรพรธ (2551 : 64-73) พบว่าการบริหารกองทุนหมู่บ้าน บ้านหนองแวง หมู่ที่ 1 ตำบลหนองแวง อำเภอพระยืน จังหวัดขอนแก่น การจัดองค์การพบว่าคณะกรรมการมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบชัดเจนเหมาะสมมีมาก

คณะกรรมการกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานในการตัดสินใจ ประกาศให้สมาชิกได้รับรู้โดยทั่วกัน มีมาก

ด้านการชักนำ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประธาน กองทุนหมู่บ้านเป็นที่ยอมรับนับถือในความเป็นผู้นำจากคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กองทุนหมู่บ้านจัดให้มีการศึกษาดูงานการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จ กองทุนหมู่บ้านก่อให้เกิดการประสานงานระหว่างฝ่ายงานหรือผู้ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ภายในกองทุน กองทุนหมู่บ้านสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างประธาน คณะกรรมการ และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านได้มีการเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐมาให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน และ ประธานกองทุนหมู่บ้านมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสนาะ ดิยาว (2546 : 13) อำนวย ชีระวนิช (2547 : 17 - 18) ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2549 : 2) ที่ว่า กระบวนการจัดการ (Management Process) ประกอบด้วยการชักนำ (Leading) คือ กระบวนการกระตุ้นส่งเสริมให้บุคคลในองค์การ ทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามแผนที่กำหนดไว้ การนำเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่ทำให้บุคลากร ปฏิบัติสำเร็จ และก่อให้เกิดความผูกพันในงาน ส่งเสริมให้บุคลากรเต็มใจที่จะทำงาน และ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประจักษ์ ผลเรือง (2546 : 55 - 61) พบว่า การพัฒนารูปแบบ การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน เงื่อนไขของความสำเร็จและการพัฒนากองทุนหมู่บ้าน คือ การเตรียมความพร้อมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การชักจูงสมาชิกโดยการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน กรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกมีความเข้าใจและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การกำหนดบทบาทและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน จริงจังและ เสียสละ การแบ่งผลกำไรโดยยึดหลักความยุติธรรมและความโปร่งใส ยึดกฎระเบียบที่ได้ ร่วมกันจัดทำขึ้น และเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ มีการติดตามนิเทศงานอย่างใกล้ชิด

ด้านการควบคุม พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประธาน กองทุนหมู่บ้านเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบทำงานในหน้าที่ได้ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านให้ความไว้วางใจประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการจัดทำบัญชีของหมู่บ้านมีการแจ้งยอดบัญชีทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้กับประธานและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านรับทราบทุกเดือน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านมีการนำเงินของกองทุนหมู่บ้านไปช่วยเหลือคนยากจนในหมู่บ้าน กองทุนหมู่บ้านมีการจัดเก็บหลักฐานของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอย่างเป็นระบบ คณะกรรมการจัดทำบัญชีของกองทุน

หมู่บ้านเป็นผู้มีความรู้ มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรมในการทำงาน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแนะปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านได้ กองทุนหมู่บ้านมีการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายอย่างเป็นระบบ ชัดเจน ตรวจสอบได้ตลอดเวลา และสมาชิกกองทุนหมู่บ้านให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สอดคล้องกับแนวคิดของ เสนาะ ตีเยาว์ (2546 : 13) อำนวย ชีระวนิช (2547 : 17 – 18) ไพโรจน์ ภัทรนรากุล (2549 : 2) ที่ว่า กระบวนการจัดการ (Management Process) ประกอบด้วย การควบคุม (Controlling) คือ กระบวนการตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน เปรียบเทียบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ และแก้ไขให้ได้ตามเป้าหมาย การควบคุมนี้จะมีผู้บริหารรับผิดชอบดำเนินการ ตลอดจนติดต่อสื่อสารกับผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับผลงานนั้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชาติชาย สีนประสงค์ (2548 : 55 - 59) ได้ทำการศึกษาการประเมินการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลเก็ง อำเภอมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารเงินกองทุนหมู่บ้านตำบลเก็ง 3 ด้าน เพื่อควบคุมการบริหารงาน คือ ความเป็นกลางในการจัดสรรเงินกู้ให้กู้โดยให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การจัดสรรเงินกู้อย่างชัดเจน มีการประชาสัมพันธ์งานของกองทุนเป็นระยะและกระตุ้นให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการดำเนินงานหรือมีมาตรการให้สมาชิกให้ความร่วมมือเข้าร่วมในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน และรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาทางเพิ่มวงเงินให้กู้ให้มีจำนวนที่เพียงพอสำหรับให้สมาชิกกองทุนได้กู้ยืม

ด้านการสั่งการ พบว่า มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจาก ประธานกองทุนหมู่บ้านมีอำนาจในการควบคุมการดำเนินงานในกองทุนหมู่บ้านเพียงคนเดียว อยู่ในระดับมาก ประธานกองทุนหมู่บ้าน เปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีส่วนในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ประธานกองทุนหมู่บ้านมีการสร้างแรงจูงใจให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ประธานกองทุนหมู่บ้านมีการบอกกล่าวหรือมอบหมายงานให้กับคณะกรรมการหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และประธานกองทุนหมู่บ้านได้แสดงความสามารถในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านจนได้รับรางวัล สอดคล้องกับแนวคิดของ ธงชัย สมบูรณ์ (2549 : 25) ที่ว่า การบริหารจัดการมีความสำคัญคือ การบริหารจัดการมีลักษณะต้องให้การวินิจฉัยสั่งการเป็นเครื่องมือ ซึ่งนักจัดการต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมต่าง ๆ และการวินิจฉัยนี้เองที่เป็นเครื่องแสดงให้ทราบถึงความสามารถของนักจัดการ และความเจริญเติบโตของการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อ้อมทิพย์ เกตุเอม และคณะ (2545 : 49-50) พบว่า การติดตามการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและ

ชุมชนเมืองแห่งชาติ ศึกษาเฉพาะกรณี 5 หมู่บ้านในจังหวัดนครราชสีมา การบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ได้มีการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบของสำนัก นายกรัฐมนตรี ซึ่งในบางหมู่บ้าน ได้มีการกำหนดคุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนเพิ่มเติม โดยเฉพาะกรณีคุณธรรมและจริยธรรม และการมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี บางหมู่บ้าน ได้มีการกำหนดให้กระจายไปทุกคุ้มเท่าๆ กัน เพื่อประโยชน์ในการสั่งการดำเนินกิจกรรมใน กองทุนหมู่บ้าน

สำหรับการทดสอบสมมติฐาน จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า คณะกรรมการและ สมาชิกที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการเป็นคณะกรรมการ/สมาชิก ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะว่า การบริหารจัดการ เงินกองทุนหมู่บ้าน คณะกรรมการและสมาชิกให้ความสำคัญและมีความสนใจในการบริหาร จัดการเงินกองทุนหมู่บ้านเป็นในแนวทางเดียวกัน มีจุดประสงค์เดียวกัน คือความเป็นอยู่ที่ดี ของสังคมและประชาชนในหมู่บ้านของตน จึงทำให้มีความคิดเห็น การบริหารจัดการ เงินกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของประจักษ์ ผลเรื่อง (2546 : 55 - 61) พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ในปัจจัยด้านสมาชิก ได้แก่ อาชีพดั้งเดิมของผู้กู้ วย ฐานะความเป็นอยู่ ลักษณะนิสัยส่วนตัว ความไม่รู้ไม่เรียน ส่งผลต่อการ แสดงความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

1.1 ด้านการวางแผน

1.1.1 กองทุนหมู่บ้านควรมีแผนงานรองรับการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน ภายในระยะเวลา 5 – 10 ปีข้างหน้า การจัดทำแผนงานดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระยะยาว ควร เน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน ในรูปแบบของการทำประชาคม หรือการทำ Workshop

1.1.2 กองทุนหมู่บ้านควรมีการเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลและเข้าร่วมประชุม และให้ความรู้ในการเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลควรเป็นผู้มี ความรู้ในเรื่องของการเลือกตั้ง โดยประสานไปยังศูนย์คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด กาฬสินธุ์เพื่อแนะนำวิธีการจัดการเลือกตั้งที่เหมาะสม

1.2 ด้านการจัดองค์การ

1.2.1 กองทุนหมู่บ้านควรมีเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเลือกเป็นกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ด้วยความสมัครใจ โดยมีการสอบถามถึงความต้องการเข้าเป็นคณะกรรมการในฝ่ายที่ตนเองถนัด ซึ่งจะสามารถทำให้คณะกรรมการปฏิบัติด้วยความสามารถของตนเองที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่

1.2.2 กองทุนหมู่บ้านควรมีการจัดสรรรายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ของสมาชิกอย่างถูกต้อง เหมาะสม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการบริหารจัดการ เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้

1.3 ด้านการชักนำ

1.3.1 กองทุนหมู่บ้านควรมีการเชิญเจ้าหน้าที่ของรัฐมาให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งการจัดทำระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านควรมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นจึงควรให้เจ้าหน้าที่จากรัฐที่มีความรู้ด้านการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านมาคอยให้คำแนะนำ เพื่อการจัดทำที่ครอบคลุมเหมาะสมกับปัจจุบัน

1.3.2 ประธานกองทุนหมู่บ้านควรมีการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้กับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน แรงจูงใจนั้นมีอยู่ในรูปของตัวเงินเพียงอย่างเดียว แต่ควรสร้างกำลังใจในการทำงาน โดยการให้ความเป็นกันเอง ให้คำปรึกษา และให้คำชมเชยเมื่อทำงานได้ ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกองทุน เป็นต้น

1.4 ด้านการควบคุม

1.4.1 กองทุนหมู่บ้านควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างเป็นระบบชัดเจน ตรวจสอบได้ตลอดเวลา โดยมีการตีประกาศผลการดำเนินงานไว้ที่บอร์ดประชาสัมพันธ์ศูนย์การเรียนรู้ในหมู่บ้าน เพื่อให้รับทราบตลอดทุก 6 เดือนหรือทุกปี

1.4.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้านควรมีความสนใจและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของประธานและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน โดยเข้าประชุมหรือติดตามการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมของกองทุน หากมีข้อสงสัยควรมีการสอบถามไปยังประธานกองทุนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสมาชิกกองทุนทุกคน

1.5 ด้านการสั่งการ

1.5.1 ประธานกองทุนหมู่บ้านควรมีการบอกกล่าวหรือมอบหมายงานให้กับคณะกรรมการหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยมีการกำหนดบทบาทและหน้าที่ในการ

ดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมทั้งการดำเนินการสิ่งต่าง ๆ ควรเป็นระบบ เพื่อป้องกันการปฏิบัติงานผิดพลาด และก่อให้เกิดความรวดเร็วในการทำงานเพิ่มขึ้น

1.5.2 ประธานกองทุนหมู่บ้านควรแสดงความสามารถในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้าน โดยมีการจัดระเบียบการบริหารงาน เช่น การขอคำแนะนำจากกองทุนหมู่บ้านที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานกองทุน เจ้าหน้าที่ของรัฐรับผิดชอบโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง หรือการประชุมประจำเดือน เพื่อขอคำชี้แนะจากคณะกรรมการและสมาชิก เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาในคราวต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำหลัก 4 M มากำหนดตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านวัสดุอุปกรณ์

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลกับการจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยนำหลักธรรมาภิบาล มากำหนดตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า